

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΔΙΣΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

Ἔτος ΙΒ'. 943

Ἰδιοκτήτης—Διευθυντής Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΑΝΣ—Συνδιευθυντής ΧΡ. Δ. ΖΩΗΜΙΧΕΣ

Δευτέρα 29 Ὀκτωβρίου 1934

ΟΙ ΤΟΥΡΚΑΛΒΑΝΟΙ

ΚΑΙ Η ΕΝ ΤΗ ΑΛΒΑΝΙΚῃ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΕΙΟΝΟΤΗΣ

Ὅτε καθωρίσθησαν τὰ ὅρια τῆς Ἀλβανίας, χάριν τοῦ ἀνό-
μως χυθέντος χριστιανικοῦ αἵ-
ματος: ἑλληνικοῦ, σερβικοῦ
καὶ βουλγαρικοῦ, ἐνομίσαμεν,
ὅτι ἡ ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτῆς
περιελθόντες ἑλληνικοὶ πληθυ-
σμοί, ἥτοι ἡ λεγομένη ἑλληνι-
κὴ Μειονότης, χάρις εἰς τὴν
μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Ἰταλίας
ἀντιζήλιας, καὶ τοῦ δικαίου
κῶν Ἰσχυροτέρων, ἐνομίσαμεν,
ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι ἡ ἑλληνι-
κὴ αὕτη Μειονότης θὰ ἔχαιρε,
ἐν ἐλευθερίᾳ τῆς, ὡς πρὸς
τὴν γλῶσσαν τῆς, καὶ τὴν θρη-
σκίαν τῆς, ἥτοι τὸ Σχολεῖόν
τῆς καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς,
καὶ οἱ ἀποχωρισθέντες ἀπὸ τὴν
ἐλευθερίαν ἑλληνικὴν Ἡπειρὸν
ἀποφύμας, οἱ ἔχοντες τότε 380
τοίπου ἑλληνικὰ Σχολεῖα ἱερὰ
καὶ Ἐκκλησίας, καὶ δεκάδας
Μοναστηρίων, θὰ ἔζων θαύχως
ὕπὸ τὸ Ἀλβανικὸν Καθεστῶς.

Ἀλλ' ἡπατήθημεν, ἡ ὀνόματι
ἀλβανικὴ Κυβέρνησις μεταβίβη-
θη ἀμέσως ἀπὸ τὰς πρῶτας ἡμέ-
ρας τῆς ἡγεμονίας τοῦ Γερμα-
νοῦ Πρίγκηπος Βῆθ, εἰς Τουρ-
καλβανικὴν τοιαύτην, ἐχώρη-
σε τὸν ἑλληνικὸν πληθυσμὸν
εἰς ἑλληνογλώσσους καὶ ἀλβανο-
γλώσσους, διὰ τινων ἀσέων χρι-
στιανῶν, ἐξωμοσάντων τὸν ἐθνι-
σμὸν των καὶ ἀσπασθέντων τὸν
Ἀλβανισμὸν, καὶ μετέβαλεν αὐ-
τοὺς ἐξ Ἀρχῆς, 286 ἑλληνικὰ
Σχολεῖα, τῶν ἀλβανογλώσσων
Ἑλλήνων εἰς ἀλβανικά καὶ ἐξω-
στράκισε τὴν ἑλληνικὴν γλῶσ-
σαν ἀπὸ ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ
μοναστηρίων, ἐπιβαλοῦσαι
εἰς αὐτάς τὴν ἀμόρφωτον καὶ
ἀστοιχείωτον ἀλβανικὴν γλῶσ-
σαν διατηρήσασα τὴν ἑλλη-
νικὴν εἰς μόνον τὰ ἑλληνογλω-
σσα χωρία, καὶ τοῦτο μέχρι πέ-
ρσι, ὅτε ἐκλείσθη καὶ τὰ ἑλλη-
νικὰ ταῦτα Σχολεῖα, παρὰ τὰς
συνημμένους ἐπισήμους διεισνεῖς
ἐυνεήκας.

Ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τότε
ἐπενέβη παρὰ τῇ Ἀλβανικῇ, καὶ
ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ δικαίου ἡ
τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως καὶ ὁ
Ἀλβανὸς βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος βε-
βαίως καὶ ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων ἐ-
τολμήσας νὰ εἰσβάλῃ, φυγὰς ὡν
ἐν Σερβίᾳ, εἰς τὴν Ἀλβανίαν
καὶ νὰ ἐκδιώξῃ τὸν Φαν-Νόλην
νὰ καταλάβῃ τὴν Ἐξουσίαν
καὶ ν' ἀνακηρυχθῇ βασιλεὺς, ὁ-
ποῦ ἐσχέθησαν ρητῶς, ὅτι θὰ ἐπα-
νήκατο ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἰς
τὰ Σχολεῖα, ἀλλὰ παρήλασεν ὁ
ἀσοληρον ἔτος καὶ τὰ ἑλληνικὰ

Σχολεῖα, περιορισθέντα εἰς 70-
80 περίπου, μένουσιν εἰσέτι
κλειστά, παρὰ τὰς ἐπισή-
μως δοθείσας ὑποσχέσεις των.
Εἰς ἐπίμετρον δὲ πρόβη
εἰς τὸν διορισμὸν Τουρκαλ-
βανῶν διδασκάλων καὶ τοῦτο
εἰς ὀλίγα μόνον Σχολεῖα διὰ
τὴν διδασκαλίαν μόνον τῆς Ἀλ-
βανικῆς, παραγκωνιζομένης τῆς
ἑλληνικῆς, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέ-
θησαν νὰ διδάσκουν οἱ διδά-
σκαλοι οὗτοι ἀντὶ ἐξ ὀλοκλή-
ρου, 2—3 ὥρας τὴν ἐβδομίδα!

Ἐνεκα τούτου, οἱ Ἕλληνες
Βορειοηπειῶται ἀπηγόρευσαν
εἰς τὰ τέκνα των νὰ φοιτήσουν
εἰς τὰ εἰς ἀλβανικά μεταβληθέν-
τα ἑλληνικὰ Σχολεῖα, καὶ ἀνη-
νέχεσαν, διαμαρτυρόμενοι, εἰς
τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἑθνῶν, ζῇ
τοῦντες τὴν παστάσαν τὴν
ἑλληνικὴν τῶν Σχολείων, συνα-
φῶς δὲ καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν των.
Το τοιοῦτον ἐξώργισεν τὴν Ἀλ-
βανικὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἤρξα-
το ἀπηνῆ διωκμὸν πρὸς τρομο-
κράτησιν τῶν Ἑλλήνων Βορειο-
ηπειρωτῶν, καὶ κατὰ ἐκτενέ-
δας ἀριθμοῦνται οἱ φυλακισθέν-
τες καὶ ἐκτοπισθέντες ἐξ αὐτῶν.

Ἡ οὕτω δημιουργηθεῖσα ἐν
Βορείᾳ Ἠπείρῳ κατάστασις ἐξή-
γειρε τοὺς ἐν τῇ Ἐλευθερᾷ Ἠ-
λάδι καὶ ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἐλευθερᾷ
Ἠπείρῳ Βορειοηπειρώτας, ἀγανα-
κτήσαντας διὰ τὴν τοιαύτην
διαγωγὴν τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερ-
νήσεως, καὶ πρόβησαν εἰς δια-
μαρτυρίαν, ὁ δὲ ἑλλανικός Τύ-
πος τῆς τε Πρωτευούσης τοῦ
ἑλληνικοῦ ἑράτου καὶ ἰδίᾳ ὁ
Ἡπειρωτικὸς, ἐστιγμάτισαν τὴν
βάρβαρον καὶ ἀντιχριστιανικὴν
στάσιν τῆς ἀλβανικῆς Κυβερνή-
σεως ἔνεκα τοῦ ὁποίου συνε-
κροτήθη, ἐν Ἀργυροκάστρῳ τε-
χνητὸν Συλλαλητήριον, πρὸ
τοῦ αὐτοῦ Ἑλληνικοῦ Προξ-
νείου, τὸ ὁποῖον οἱ μαζευθέν-
τες ἐλαιοβόλησαν, θραύσαντες
τοὺς ὑελοπίνακας αὐτοῦ, καὶ
ὕβρισαντες τὴν ἐνδοξὸν ἑλλη-
νικὴν Σημαίαν καὶ πάντα ταῦ-
τα ἀνοχῇ τῶν Ἀστυνόμων
Ἀρχῶν.

Ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν
ἦτο δυνατόν νὰ μὴ συγκινήθῃ,
προ τῇ τοιαύτῃς βαρβαρῶν πρά-
ξεως τῶν ἐν Ἀργυροκάστρῳ Ἀλ-
βανικῶν Ἀρχῶν, καὶ δὲν ἀμβι-
βάλλομεν, ὅτι θὰ ἐνέργησῃ, ὅτι
πρέπει πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ζητή-
ματος τῶν κλεισθέντων ἀπὸ πέ-
ρσι ἐλληνικῶν Σχολείων, καὶ
κατωχύρῳσιν αὐτῶν ἀπὸ τὰς αὐ-

θαιρέσας τῶν ἐκάστοτε ἀλβ-
νικῶν Κυβερνήσεων.

Ἡ ἀλβανικὴ Κυβέρνησις, ἡ δι-
μοιροῦσα αὐτὴ αὕτη τοὺς κα-
τὰ τῆς ἑλληνικῆς Μεονότητος
ἀδίκους καὶ βαρβάρους διωγ-
μοὺς, ἐπιχειρεῖ ἤδη δι' ἀνακοι-
νωθέντων, ὁ δὲ τοῦ ἐνταθεῖ Ἀλ-
βανικοῦ Προξενείου, νὰ διαψεύ-
σῃ τ' ἀδιάψευστα γεγονότα τῶν
ἐπὶ διατίαν ἤδη ἀργούντων ἑλ-
ληνικῶν Σχολείων τῆς Βορείας
Ἠπείρου, τῶν ἔνεκα τίς μὴ φοι-
τήσεως τῶν Ἑλληνοπαίδων εἰς
τὰ ἀλβανοποιηθέντα Σχολεῖα
των διώξεως τῶν πατέρων των
καὶ κηδεμόνων των, διὰ κακο-
ποιήσεων, φυλακίσεων καὶ ἐκτο-
πίσεων αὐτῶν, καὶ αὐτῆς ἀκόμη
τῆς βιρβίρου ἐπιθέσεως τοῦ
ἀλβανικοῦ ὄχλου ἐναντίον τοῦ
ἐν Ἀργυροκάστρῳ Ἑλληνικοῦ
Προξενείου. Δὲν ἔχομεν οὐδὲν
παράπονον ἐναντίον τοῦ ἐντα-
θεῖ Ἀλβανικοῦ Προξένου, τοῦ κοι-
νοποιοῦντος εἰς ἡμᾶς τὰ τῆς
γραφικῆς ἀνακοινώσεως τῶν Τι-
ράνων, καὶ τὸν δικαιολογούμε-
ν, ὡς Ἀλβανὸν ὑπάλληλον, διότι
εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐκτελέ-
τῃς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως
του, ἀλλ' ὅχι καὶ νὰ θέλῃ νὰ
μᾶς πείσῃ, ὅτι λειτούργειν τὰ
ἐν Βορείᾳ Ἠπείρῳ Ἑλληνικὰ Σχο-
λεῖα, ἐν ὅσῳ σπασθῶνται ταῦτα Ἑλ-
λήνων διδασκάλων, καὶ οἱ τὸ
ἐν Ἀργυροκάστρῳ βίβριον Σλ-
ληνητῆριον ἐστρέφεται κατὰ
τοῦ ἑλληνικοῦ Τύπου καὶ ὅχι
κατὰ τῆς Ἑλλάδος! Τίτε διατί
νὰ γαίην πρὸ τοῦ ἑλληνικοῦ Προ-
ξένου, καὶ νὰ λισβληθῇ τοῦ-
το, καὶ διατί νὰ ἐκτομηθῶν αἱ
ἀγενέστεραι ὕβρεις ἐναντίον ὁ-
λοκλήρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὅπως
εἴμεθα ἀθεσπτικῶς πληρεφορη-
μένοι;

Οἱ γαίτονές μας καὶ συγγενεῖς,
μας Ἀλβανοὶ ἐξ ἑλ-ξαν καὶ ἐν το-
λὺδρῳ καὶ εἰς ἐτανοήσεων.

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΑΝΣ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

(ΠΑΡΑΜΥΘΙ)

Μία φορά κι' ἕναν καιρὸ ζῶσε σ' ἕνα
χωριὸ τῆς Καραμπεριάς ἕνας κακὸς ἀν-
θρώπος, πῶκανε σὸ χωριὸ του αὐτὸ ὁ-
λα τὰ κακὰ τοῦ Κόσμου. Ἐκλεψτε καὶ
λῆστε τοὺς χωριανούς του, προβάλλετε
τὴν ἡμὴ τῶν γυναικῶν του, πολλοὺς εἶ-
χε δολοφονήσει, κι' ἄλλους πρόδινε ὡς
Κλέφτες σὶν Πασα τῶν Γιαννίνων κι'
ὁ Πασαὶς τοὺς κρεμοῦσε, χωρὶς διαδικασίαν.
Τὸ χωριὸ δὲν μπόρεσε νὰ τοῦ κἀνῃ τί-
ποτε, γιατί τὰς καλὰ μὲ τὸν Πασα, κι'
ἐν τὸν σκότονε κἀνένας, ὁ Πασαὶς θά-
καιε ὅλο τὸ χωριὸ καὶ θὰ κρεμοῦσε ὁ-
λους τοὺς κατοίκους του. Ἐσίδεν τολμοῦ
σεκάνενας νὰ τοῦ βάλῃ ἐν καὶ κρεμόμενον εἰς
χωριανὸν του νὰ τοὺς γλυτώσῃ μόνον ὁ
Θεὸς, κόβοντας τὰς ἡμέρας του, γιατί εἶχε
προφητέψῃ ὁ ἴδιος, ὅτι, ὕστερον ἀπὸ τὸν
θάνατόν του, θὰ καίγονταν τὸ χωριὸ αὐ-
τοῦ.

καὶ θὰ γινόνταν σόκλη! Τέλος, θὰ
ἴησε ὁ Θεὸς καὶ τοῦ σώθηκαν οἱ μέρες,
καὶ σκυλοψόφησε. Ἡ γυναῖκα του, πρὶν
παραδόσθῃ τὴν ψυχὴν του σὶν ἀγέννη-
τον τὸν Διάβολον, φώναξε ἕναν παπὰ τοῦ
χωριοῦ, νὰ τὸν μεταλάβῃ, ἀλλ' οὐκ αὐτὸς,
οὔτε κἀνένας ἄλλος παπὰς δέχτηκε νὰ τοῦ
δώκῃ τὴν ἁγία Κοινωνίαν καὶ παρὰ σὶν
Διάβολο ἀκοινώνητος, ὅπως τῶπρεπε. Ὑ-
στερα φώναξε τοὺς παπάδες τοῦ χωριοῦ,
καὶ τοὺς παπάδες ἀπὸ τὰ περὶ χωρία γὰ
νὰ τὸν θάψουν, ἀλλ' κἀνένας παπάς δὲν
δέχτηκε νὰ τὸν παραχώσῃ, ἀν καὶ πρό-
σφερνε χούφτες φλωριά βενέτικα, Τὶ νὰ
κίνη κι' αὕτη ἡ καὶ μένη, ποῦ ἤθελε νὰ
βλάτῃ τὸν Διάβολο ἀπὸ τὸ σπῆτι τῆς; Τῶ-
δεσε τὴν λαίμῳ μὲ μὴ τριχίαν καὶ τὸν οὐδ',
νισε ὡς σὶν κοιμητήρι νὰ τὸν παραχώσῃ
κι' οὐ καμμίαν γωνίαν καὶ δὲν τὴν ἄφησε
τὸ χωριὸ, μὴ σηκωθῶν οἱ πεθαμένοι
καὶ τὸν βγάλουν ἀπὸ τὸ μνημα καὶ τὸν πᾶ-
τάξουν ἔξω ἀπὸ τὸν ὁδοὸ τοῦ κοιμητη-
ριοῦ. Τότε ἡ καὶ μένη, ἡ γυναῖκα, κλαί-
οντας καὶ μοιρολογώντας, ὅτι ἀπὸ λύπη,
γιατὶ εἶχε χρεώσῃ, ἀλλ' ἀπὸ τὸ μῖσος, ποῦ
τοῦτε ὁ Κόσμος γὰ τὰ κακὰ, ποῦ, κἀ-
νει, τὸν ἔσυρε μὲ τὴν τριχίαν καὶ τὸν πᾶ-
γε μακριὰ ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ τὸν ἔθαψε.
Ὅταν ὅμως τὸν ἐχωμάτισε, ἔμεινε ἔξω ἀ-
πὸ τὸ μνημα ἡ τριχία, ποῦ εἶταν δεμῆ-
νη σὶν λαίμῳ του, ἐπειδὴ δὲν ἐξυγονεῖται
κἀνένας γὰ νὰ τὴν δῇ καὶ νὰ τὴν ἀπσύ-
ρῃ, ἔμεινε ὅλον τὸν καιρὸ ἔξω ἀπὸ τὸ
μνημα.

Πέρασε κάποιος καιρὸς, κι' ἔτιχε νὰ
περάσῃ ἀπ' ἐκεῖ ὁ Πασαὶς μὲ τὸ φουοῦ-
τό του, καὶ βλέποντας τὴν τριχίαν ἔξω ἀπὸ
τὸ μνημα, διάταξε νὰ τὴν σύρουν, καὶ
τραβώντας τὴν τριχίαν βγῆκε ἔξω
τὸ κεφάλι τοῦ κακούργου! Ὁ Πα-
σαὶς, γνωρίζοντας ὅτι τὸ χωριὸ τὸν μι-
σοῦσε, καὶ ὑποτινεύμενος, ὅτι τὸν
εἶχαν πνίξει μὲ τὴν τριχίαν, ποῦ
κ' ἐπὶ τὸν λαίμῳ, διάταξε ἀμέσως νὰ πιάσουν
τοὺς χωριανούς του ἀπὸ δέκα πέντε χρο-
νῶν κ' ἀπάνω καὶ νὰ τοὺς κρεμάσουν, ἀλλ'
τὰ βγῆκε ἡ γυναῖκα τοῦ κακούργου καὶ
μυροῦσε ὅτι αὕτη τὴν εἶχε δ' ὅσα μὲ
τὴν τριχίαν σὶν λαίμῳ, ὅτι ν' εἶχε πεθάνει,
κι' ἐπειδὴ δὲν τὸν δέχτηκε τὸ χωριὸ σὶν
κοιμητήρι, τὸν οὐδ' ὄνισε καὶ τὸν ἔθαψε
ἐκεῖ, ποῦ βρέθηκε θαμμένος, λησμονών-
τας νὰ βάλῃ σὶν μνημῶν του μὴ μ' αὐ-
τὸν καὶ τὴν τριχίαν, κι' ἔτσι γλύτωσε ἀπὸ
χάλασμο τὸ καὶ μένο τὸ χωριὸ!

Ὑστερα ἀπ' αὐτὸ πῆραν τὸ κεφάλι του,
ποῦ βρωμοῦσε, ἀπὸ τὴν κλάσιν, ποῦ βί-
σκονταν ἡ ψυχὴ του, καὶ τὸ πέταξαν εἰς
μὴν μεγάλη βασινίαν, ποῦ βροσκονταν
ἐντὶ σὶν βρύση, πῶπαινε τὸ χωριὸ νερὸ.
Ἐκεῖ σὶν βασινίαν τὰ σερπὰ καὶ τὰ
μυροῦσε, κι' ἄλλα ζῶφια, τὸν ἔκοκκα-
λιν, κι' ἔμεινε ἀδειανὸ ὁ δ' οὐρ καὶ
μυελὸ, ὅπου βροῖσαν κατοικεῖο κι' ἔβαιναν
φωλιά εἰς αὐτὴν σφῆν, ὅτι ὡρταίναν
καὶ κεντροῦσαν τὰς γυναῖκες, πῶπαιναν
νερὸ ἀπὸ τὴν βρύση καὶ τὰς διαβάτες,
ποῦ περνοῦσαν. Κι' ἔτσι οἱ γυναῖκες κι'
οἱ τοιοῦτες, ἀρχίσαν νὰ πηγαίνουν μα-
κριὰ σὶν ποτάμι νὰ παίρνουν νερό. Τότε τὸ
χωριὸ, νὰ νὰ γλυτώσῃ τὸν γυναικῶν, ἀ-
πὸ τὸν κόπο νὰ πηγαίνει σὶν ποτάμι γὰ
νερὸ, ἀποφάσισεν ἐν βάλῃ φωτιά νὰ κάψῃ τὴν
βασινίαν, γὰ νὰ κάψῃ καὶ τὸ καὶ καὶ
τοῦ κακούργου, ποῦ κ' ἐφωλιά οἱ σφῆνες.

Ἡ φωτιά ἀφ' οὗ ἔκρησε τὴν βασινίαν μὲ
τὴν φωτιά τῶν σφηνῶν, προξόθησε πα-
ραπάνω, χωρὶς νὰ μ' ἔρρευσεν νὰ τὴν οὐδ',
μετὰ καὶ μὲ λιθάρι νὰ τὴν οὐδ', ἀλλ'
δὲν μπόρεσαν, ἔτσι ἡ φωτιά ἀνέβηκε
σὶν ὀρχήν, περικύκλωσε τὸ χωριὸ καὶ
τὸ καίψε ὅλο!

ἔτσι ἀλήθει: τὸ σὶν τὸν κακούργου!

